

QASIGIANNGUIT

Bevaringsværdige bygninger og bydele

**Grønlands Hjemmestyre
Økonomidirektoratet
1990**

QASIGIANNGUIT

I Qasigiannnguit udpeges Den gamle bydel som bevaringsområde.

1. Den gamle bydel

Bevaringsområdet omfatter koloniens huse, de store skråningsarealer med spredt bebyggelse samt randbebyggelsen på de omgivende fjeldrygge. Områdets afgrænsning fremgår af kortbilag 1.

Områdets bygningsmæssige bevaringsværdier knytter sig til miljøet omkring to af kolonitidens ældste bygninger samt til byens gamle kirke og det tidligere missionshus. De fugtige skråningsarealer, der ikke har været egnet til bebyggelse, er et karakteristisk landskabselement i bybilledet.

I historisk og arkitektonisk sammenhæng er følgende bygninger af særlig interesse:

Butikken (B-4) var oprindeligt et beboelseshus for handelsbetjenten og mandskabet. Det blev opført 1734 i Bryghusbugten, men i 1804 flyttet til sin nuværende placering. Det er landets ældste stokværkshus og det eneste af denne type huse som følger norsk byggeskik. Det fremgår af formen på tømmerstokkene, som har afrundet overside og udhulet underside. "Poul Egedes hus" (B-3) fra 1752 er ligeledes et stokværkshus. Det store hus har fungeret som handelsbestyrerbolig og kontor indtil lokalmuseet overtog bygningen i 1988.

På det bagved liggende fjeld ses tjenesteboligen (B-8) og tømmerværkstedet (B-18) fra 1940'erne. Byg-

ningerne indgår sammen med bevaringsområdets største bygning, pakhuset (B-21), i den bygningsmæssige ramme omkring de to gamle kolonihuse. Den to-etages fløj af pakhuset, de ligger parallelt med kajen, (tidligere B-11), er opført i begyndelsen af 1930'erne. De øvrige bygningsafsnit er føjet til senere.

Den gamle kirke (B-50) er en bræddeklædt bindingsværksbygning, hvor en tagrytter med pyramidetag har fungeret som klokketårn. Kirken er opført i 1889. En større udvidelse på nordsiden har i nogen grad forringet kirkebygningens smukke proportioner. Kirken og det lille kapel (B-51) er ikke længere i brug. Som nærmeste nabo ligger det tidligere menighedshus (B-257) opført, og senere flyttet, i perioden 1920-40. Den bræddeklædte bindingsværksbygning har høj sokkel og tværstillet tag, der får huset til at syne større.

Blandt småhusene på skråningsarealet bemærkes selvbyggerhuset B-181 fra 1917, der i det ydre har bevaret ældre bygningsdetaller. Fra tjenesteboligen (B-2), opført 1932, er der ligesom fra skråningens øvrige huse et smukt udsyn til fjeldene på den modstående side af fjorden.

Koloniens bebyggelse danner et selvstændigt arkitektonisk miljø omkring det krogede vejforløb og pladsen ovenfor det egentlige kajareal. Pladsen afgrænses af de to gamle bygninger (B-3 og B-4) samt af det vinkelformede pakhus (B-21), der står på selve kajarealet. Pakhuset indrammer pladsrummet og er således af stor arkitektonisk betydning for oplevelsen af dette og de gamle bygninger.

Skråningsarealerne, der med sine småhuse fortsætter op til den gamle kirke og menighedshuset, udgør et andet arkitektonisk markant bybillede. Det store byrum indrammes af andre småhuse på de omgivende fjeldrygge, hvorfor disse bygninger er medtaget i bevaringsområdet.

Planlægnings-og fredningsforhold.

Bevaringsområdet er beliggende i dispositionsplanens delområder: A9 (boligområde), B1 (havneområde) samt D5 og D6 (fælles friområde).

Af byplanens rammer for lokalplanlægningen fremgår følgende:

- Område A9: Området omkring den gamle kirke B-50 skal bevares som et ubebygget "grønt" område.
- Område B1: Bygningerne B-3 og B-4 skal bevares for eftertiden. Ny bebyggelse skal tilpasses den eksisterende bebyggelse med hensyn til hus-og tagformer, udvendige farver og materialer.
- Område D5: Bygningen B-69 skal søges bevaret. Området bevares ellers som "grønt" område og må ikke yderligere bebygges.
- Område D6: Bygningerne B-8 og B-18 samt B-181 skal søges bevaret. Området ellers skal bibeholdes som rekreativt "grønt" område.
- Generelt: Under indtryk af de snævre vejforhold mel-

Qasigiannnguit

lem B-3 og B-4 tillades det, at B-4 flyttes med henblik på at åbne mulighed for en vejudvidelse.

Der er i 1983 rejst fredningssag på bygningerne B-3 og B-4.

2. Andre bevaringsværdige træk

I Qasigiannnguit præges bybilledet - mere end nogen anden by på Vestkysten - af byggeri forestået af Grønlands Tekniske Organisation / Nuna Tek. Byen fremtræder synsmæssigt som en harmonisk og velordnet helhed.

Opmærksomheden henledes på de ældre og nyere småhusbebyggelser, der er opført over et stramt byplanskema, hvor alle husene er sikret friarealer og udsyn over fjorden (dispositionsplanens områder A1 og A10, boligbebyggelse). Disse områder bør bevares i deres nuværende karakter. Eventuelle nye huse, til erstatning af ældre og udslidte, og eventuel supplerende ny bebyggelse i disse områder, bør følge byplanskemaet og bestå af Organisationens typehuse.

Endvidere repæsenterer den to-etages boligbebyggelse, der blev opført til "rejepigerne", og sygehuset arkitektoniske værdier (dispositionsplanens område A2, boligområde og C2, fælles formål). De enkle og velproportionerede bygninger fra 1960'erne danner en karakterfuld bygrænse mod vest.

Planlægningsforhold.

I byplanens rammer for lokalplanlægningen fastsættes for områderne A1, A2, A10 og C2 en række supplerende bestemmelser for ny bebyggelse med henblik på sikring af områdernes arkitektoniske helhedskarakter.

Qasigiannguut

Qasigiannguut blev anlagt som koloni i 1734. Kolonien lå oprindeligt ved Bryghusbugten, men flyttedes af klimatiske hensyn til sin nuværende placering i 1763.

Qasigiannnguit

De gamle huse B-3 og B-4 og pakhuset B-21 på kajen indrammer en plads.

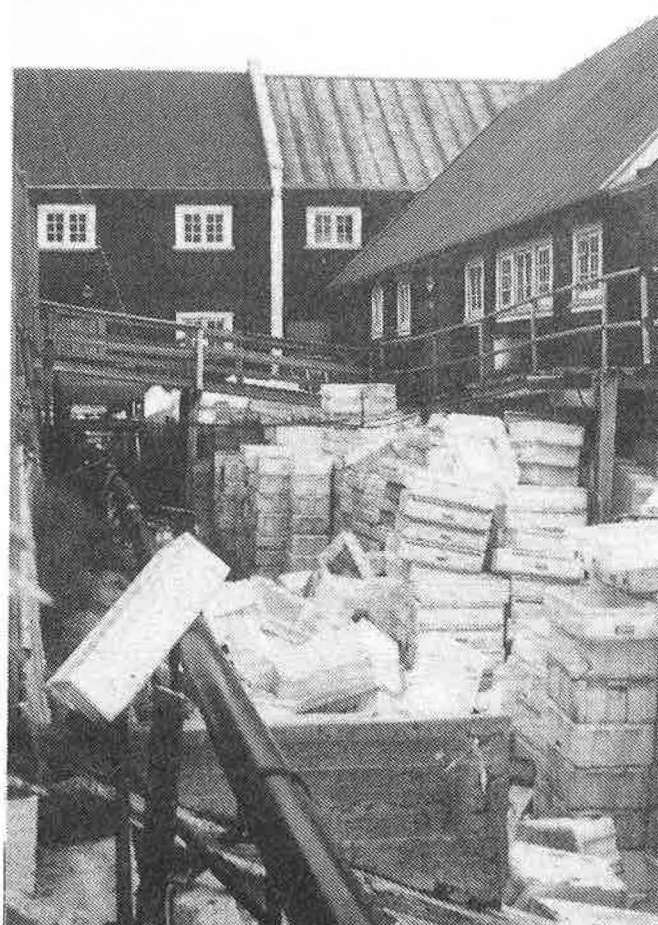

Poul Egedes hus B-3 og butikken B-4.

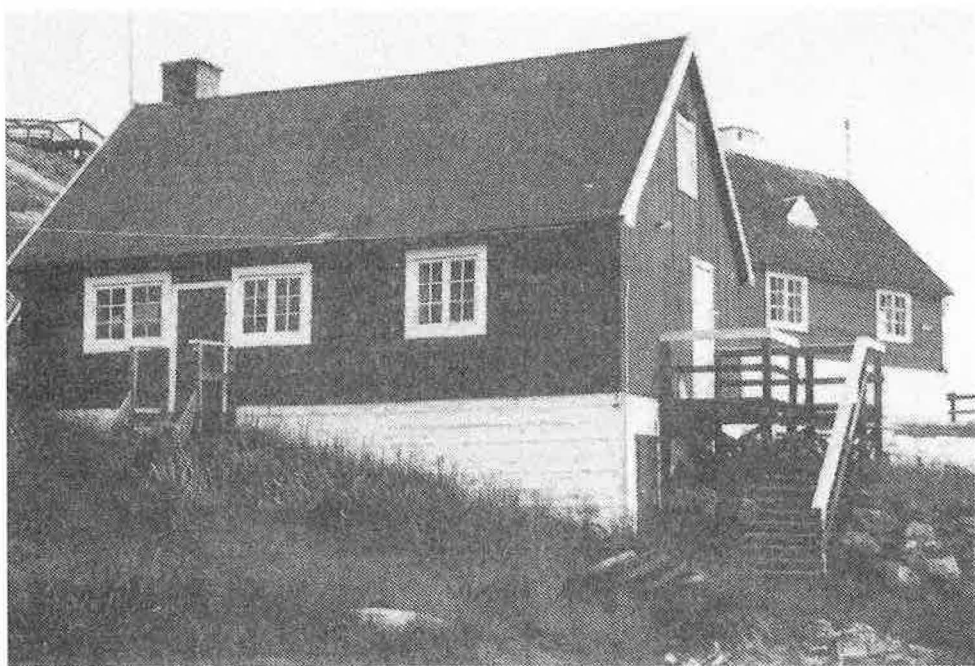
Butikken B-4 er landets ældste stovværkshus. Det blev opført i 1734.

Pakhuset B-21 på kajen består af flere bygninger.

Qasigiannguit

Tømrerværkstedet B-18
og den tidligere tje-
nestebolig B-8.

Lagerskuret B-7 og
randbebyggelsen oven-
for skråningsarealet.

Den gamle kirke B-50
er opført 1889. Til-
bygningen på bagsiden
er virker skæmmende.

B-257
kaldes på ældre kort
"Forsamlingshus".

Qasigiannnguit

Småhusene på skråningsarealet. B-181 har bevaret ældre bygningsdetaller.

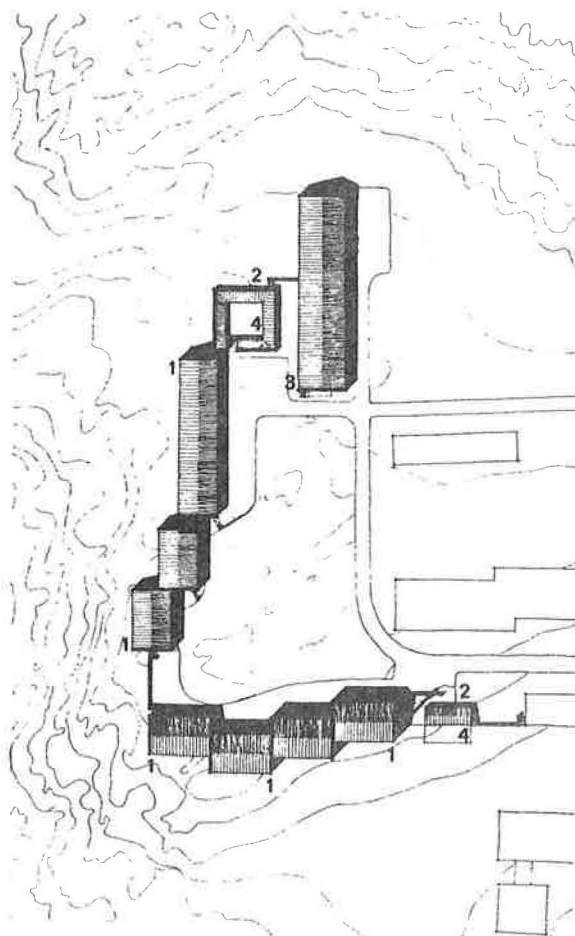

Tjenesteboligen B-32. Haven er omgivet af stakitter og har en flagmast.

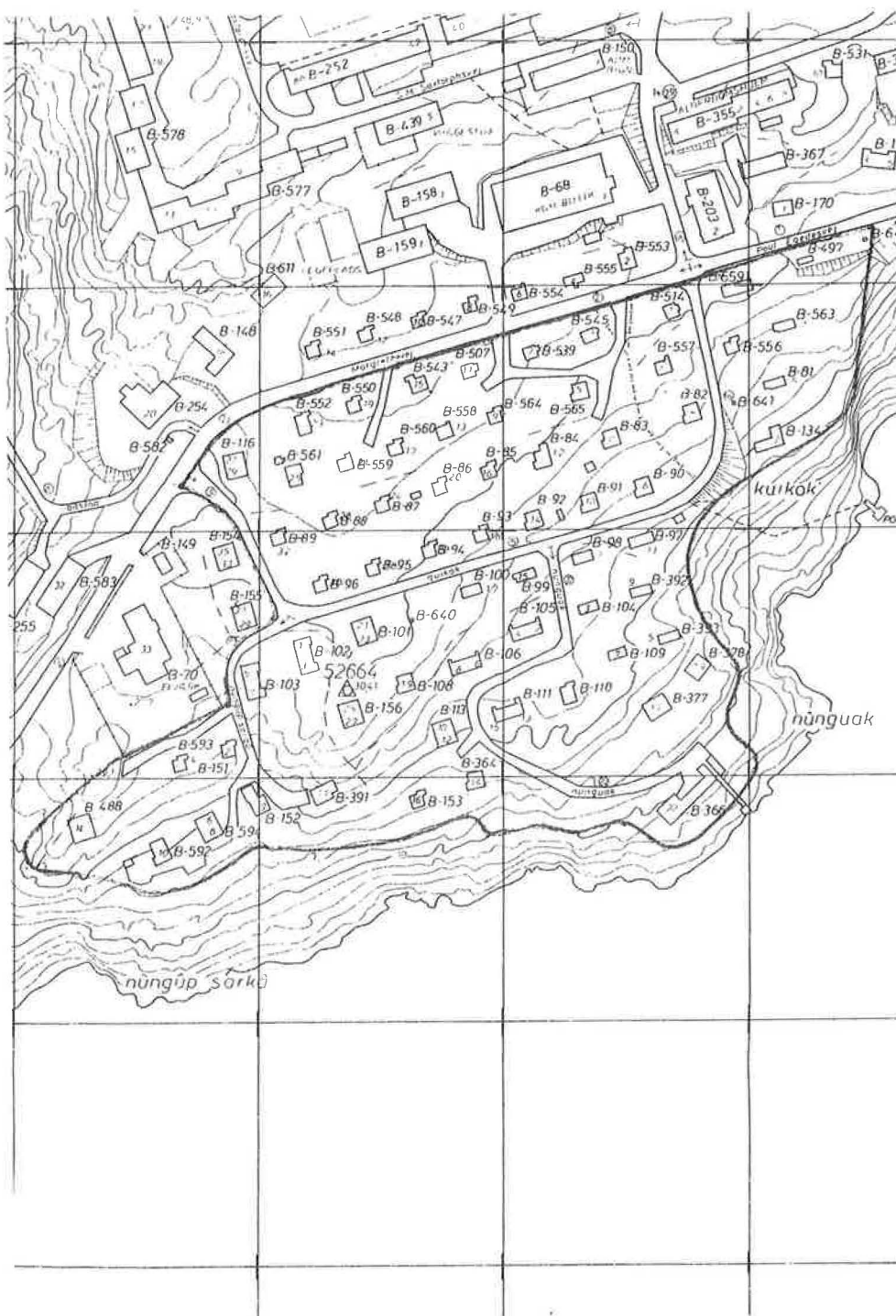
De to-etages bolig-
blokke i område A2
er opført 1964-65.

Boligbebyggelsen (1)
og hospitalet (3)
danner en karakter-
fuld bygrænse mod
vest.

Qasigiannquit

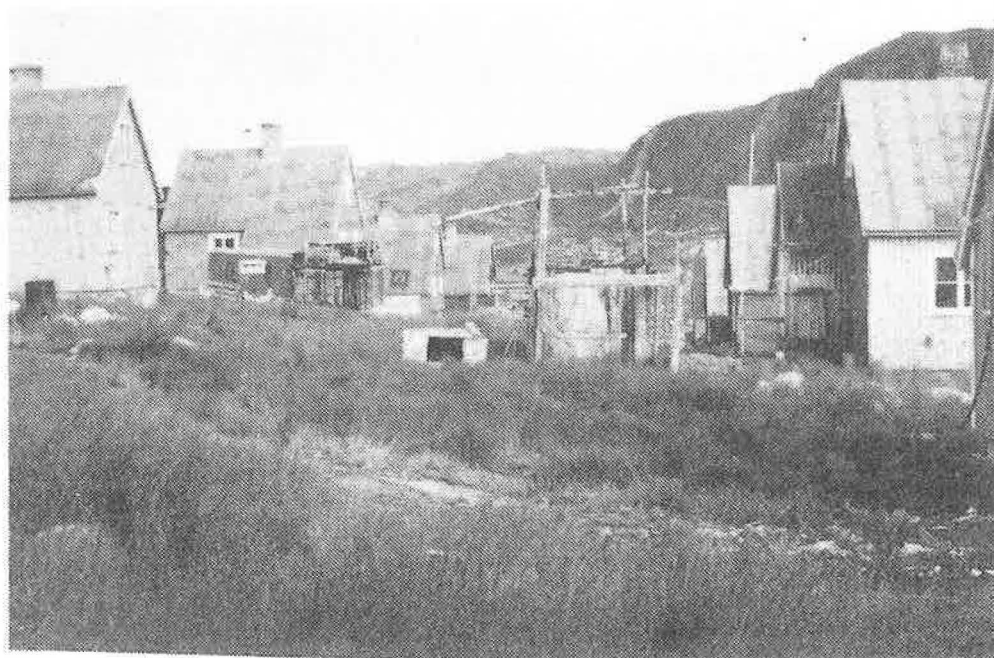

Byplanens område A1.
Området er udbygget
omkring 1960

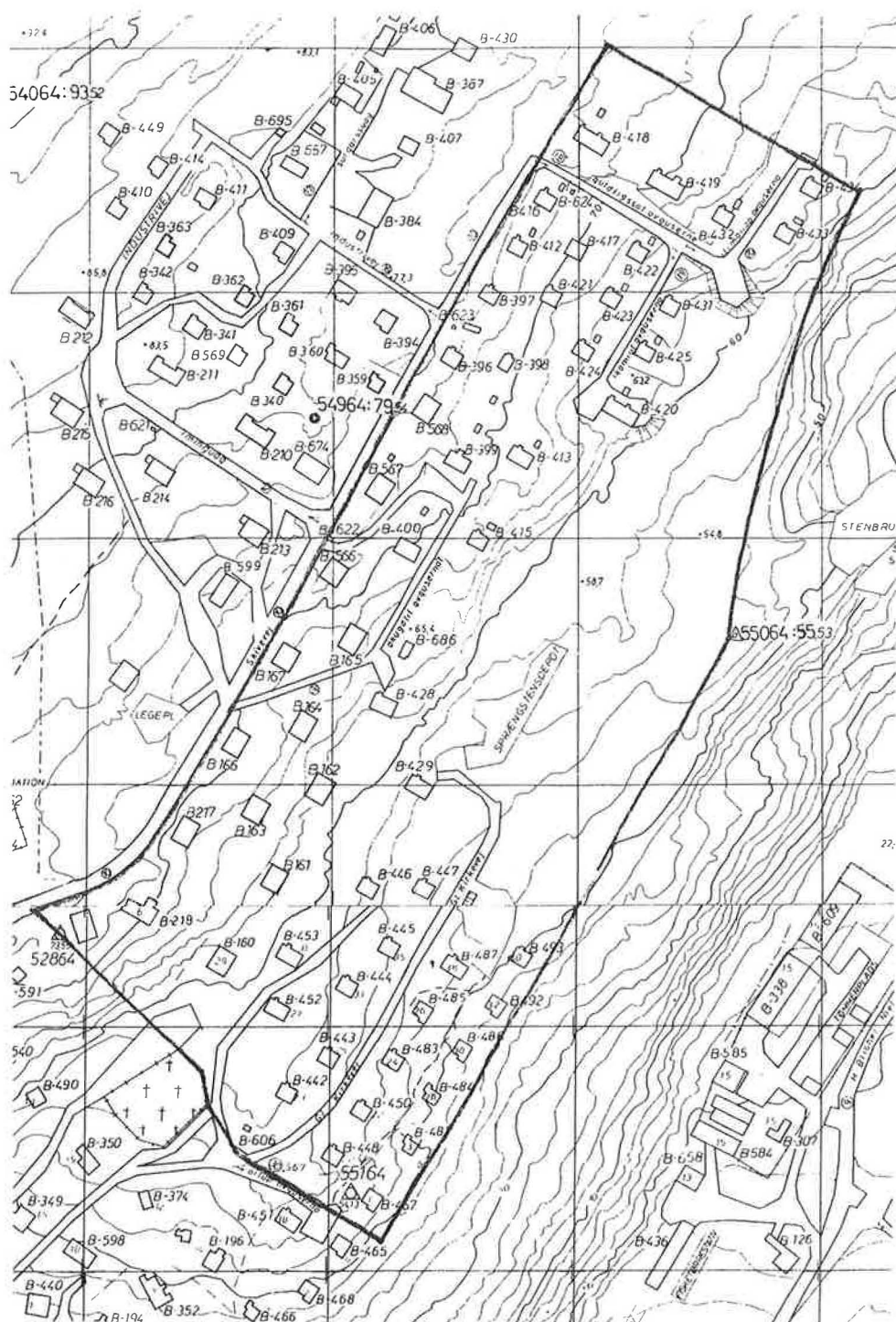
Småhusbebyggelsen i
byplanens område A1.

I de åbne strøg mellem husene er der plads til tørrestativer og mindre skure til opbevaring af grej.

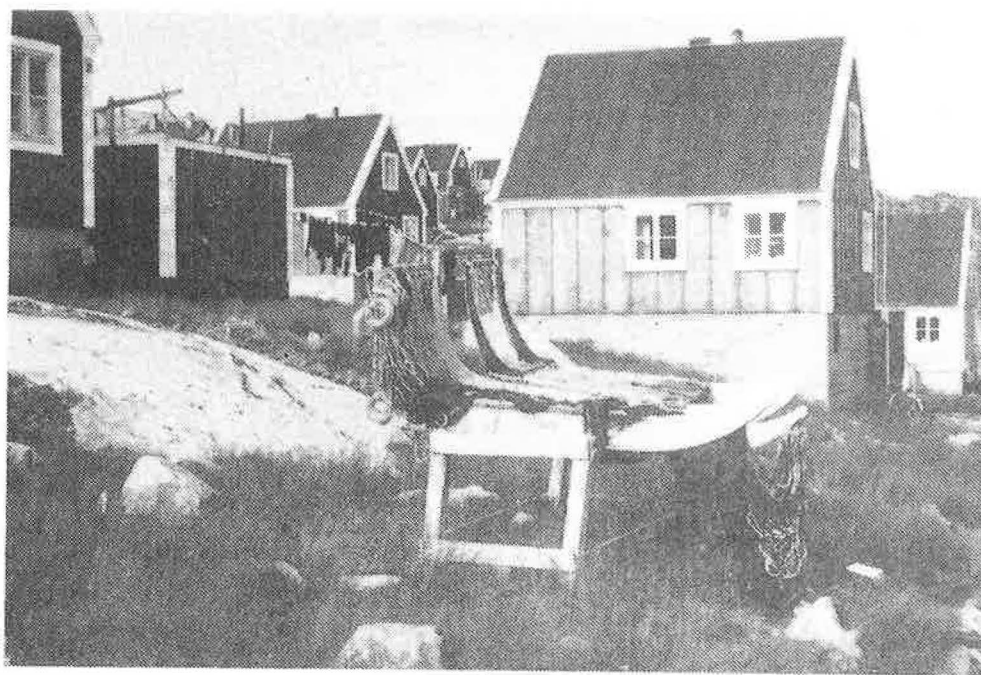

Qasigiannquit

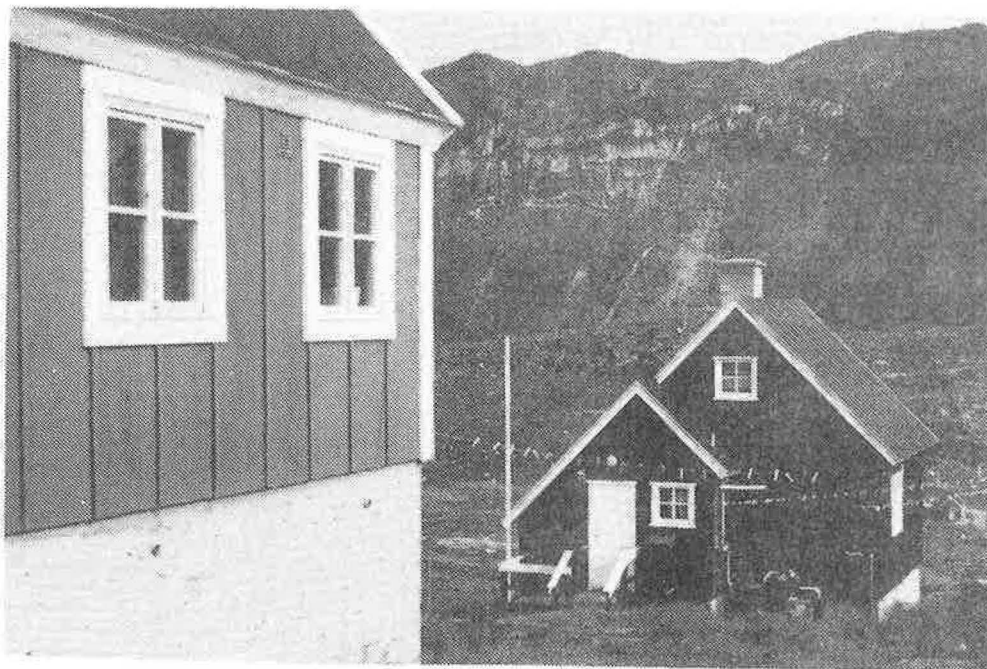

Byplanens område A10.
Bebyggelsen er smukt
beliggende ovenfor
den store fjeldskrån-
ning.

Småhuse i byplanens område A10. Bebyggelsen blev påbegyndt omkring 1970.

De ældre og nyere typehuse klæder hinanden.

Kortbilag 1: Den gamle bydel

Byplanens områder A9, B1, C3, D1, D5 og D6

Forslag til bevaringsområde

Bygninger registreret af Grønlands Landsmuseum

Bygninger omfattet af bevarende bestemmelser i
byplanen fra 1980, områdebeskrivelser

Ifølge byplanen skal området omkring den gamle
kirke (B-50) bevares som ubebygget område

Qasigiannguit

